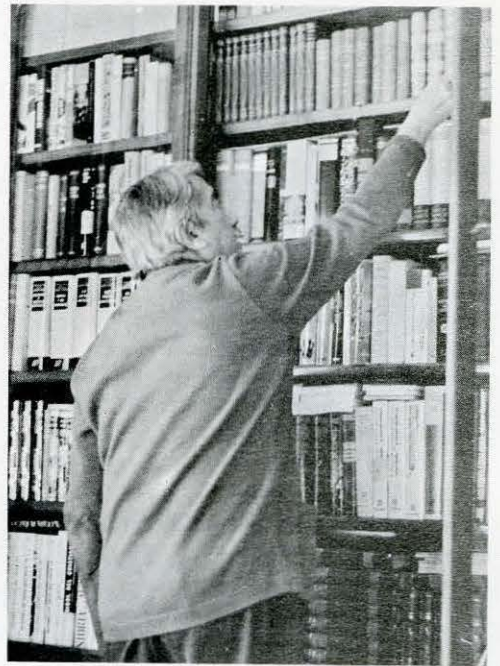

ENTREVISTA AMB ESTEVE RIAMBAU I SAURÍ

per Pere Homs i Arenas i
Eudald Serra i Arenas

L'Esteve Riambau i Saurí és un dels que han fixat segona residència a Alella, des de fa molt de temps. S'ha instal·lat a casa seva una habitació de treball, puja i baixa des de Barcelona, sempre amb una cartera plena de papers i llibres, utilitza gairebé sempre el cotxe de línia, i participa gustosament en moltes activitats del poble. Tenim la impressió ben fonamentada de que a Alella s'hi troba molt bé i de que s'hi sent molt identificat. Fa molts anys que col·labora a la revista local, i amb aquest pretexte li hem demanat una entrevista. Ha deixat d'escriure a màquina, ha fet una mica de lloc a la seva taula, i s'ha manifestat disposat a contestar a les nostres preguntes.

Quan i on vas néixer? Ens pots explicar una mica la teva vida?

Vaig néixer el 14 d'abril del 1925, data que allavors encara no tenia cap significat polític ni històric. El lloc va ser Barcelona, a la Ronda de Sant Pau. Vaig ser fill únic, amb tots els avantatges i desavantatges que això suposa. El 1929, l'any de l'Exposició Internacional de Barcelona, anarem a viure al carrer Bailèn, tocant a la Diagonal, en una casa de sols tres veïns on jo hi estaria 45 anys. Lògicament, doncs, d'aquell tros de l'Eixample en guardo records que van de la meva infantesa fins a una maduresa molt granada, i on vaig veure néixer i creixer els meus cinc fills.

Em demaneu que expliqui la meua vida, però aquesta no té res de particular. Dels 7 als 11 anys vaig estudiar a L'Institut Francès, allí vaig aprendre un altre idioma i vaig entreveure un món una mica diferent del cotidià nostre. Llavors no es viatjava com ara i que un nen de 9 o 10 anys s'expressés sense dificultat en francès cridava una mica l'atenció. A mi això no em fa ara ni fred ni calor, però em va marcar positivament per procurar, més tard, entendre altres gents i altres cultures o maneres de pensar. La guerra fou per a mi una altra marca; vaig passar-la a Barcelona fins el març de 1938 i després a La Garriga. Tenia edat suficient per entendre bastant el que estava passant, encara que sense presenciar els horrors del front. El que sí vaig tastar de prop, i vàries vegades, fou el bombardeig. Trobar-me en edificis destruïts i veure morts a l'escala o estesos al carrer va ser una imatge repetida que no em deixà cap trauma, però sí senyals d'alguna mena. També a La Garriga vaig veure aquestes escenes, un dia ajudant a descarregar víctimes del terrible bombardeig aeri sobre Granollers el 1938, i també els darrers dies del gener de 1939 quan, atacada La Garriga per l'aviació, el pis de sota de casa, on vivia un metge, es va transformar en un improvisat hospital de sang.

Després Barcelona altre cop, batxillerat amb els jesuïtes, estudis a l'Escola Industrial, servei militar i, mentre aquest durava, dos cursos de Dret que de poc em van servir llevat de fer algunes amistats a la Universitat. Entro a treballar en una empresa familiar, molt relacionada amb la indústria tèxtil, coneixement d'altres ambients voltant les fàbriques de filats de tot Catalunya, i estudi intensiu de l'anglès, idioma que m'interessava molt. Durant uns quants anys vaig viatjar bastant per Europa, sobretot Anglaterra, Bèlgica i Alemanya.

Em vaig casar l'any 1954, i el fet de conèixer la que fora la meua muller em va permetre al mateix temps de conèixer Alella. Què era aleshores Alella per a mi? El que era per tanta gent: un poble petit i bonic, on es feia molt bon vi, un vi que a casa havien comprat molts anys a un tal senyor Piferrer, com vaig explicar fa poc a la revista. Un dia hi vaig posar els peus per primera vegada, i precisament emprant els medis de transport de l'època: el tren fins El Masnou i el cotxe de línia fins Alella. Des d'aquell moment, amb més o menys freqüència, ja no hi perdria mai més el contacte. Els meus fills hi han viscut, hi han jugat, hi han fet amistats, i fins i tot ara hi tinc una filla que, amb el seu marit i la meua neta, s'hi han instal·lat definitivament.

A què et dediques? Quins són els teus "hobbies"?

Des de fa més de vint anys, tinc practicament un sol "hobby", que és el llibre en tots els seus aspectes, des del seu contingut fins als processos que precedeixen la seva publicació. De molt jove ja era un gran aficionat a la literatura gairebé en totes les seves vertents, però molt més tard, a l'ajuntar aquesta afició amb el meu interès pels idiomes, en va sortir una combinació que em va semblar que podia funcionar. Vaig fer uns quants experiments de traducció i, pensant que els resultats podien ser acceptables, l'any 1959 vaig presentar a una editorial barcelonina la traducció d'una novel·la nordamericana, que em va ser aprovada. Va ser la primera d'una llarga, llarguíssima cadena i, com deia el meu bon amic Edmon Vallès, "en Riambau es va posar un dia a traduir i ja mai més va parar de traduir". De fet, descobrir una vocació als 34 anys potser és una mica tard, però penso que sempre és millor que no descobrir-la mai.

Des d'aquell moment el "hobby" es va transformar en "modus vivendi", i així em vaig passar gradualment a una altra professió, complementària de l'economia casolana al principi i essencial al cap d'uns anys, fins a omplir gairebé totes les meues hores. La meua taula és avui, com sempre, plena de feina feta, a mig fer o a punt d'acabar, i penso que a Alella molts s'hauran ja acostumat a veure'm treballar al cotxe de línia, repassant els folis de traducció. Si no anés tan curt de temps, tindria altres "hobbies", com serien l'art en general, el cinema, la fotografia, el bridge..., però aquestes activitats rara vegada les puc gaudir i són una mica un esdeveniment quan surt l'ocasió.

I en aquest camp editorial, només has fet traduccions? No t'ha temptat escriure alguna cosa pel teu compte?

Ho he somniat moltes vegades, però la meua màquina d'escriure sempre ha estat plena de traducció. M'ha passat allò de que els arbres no et deixen veure el bosc. La traducció feta honestament, a consciència, absorbeix moltes hores, i algunes de les moltes traduccions que tinc fetes han estat treballs de semicreació, amb adaptacions, actualitzacions, afegits, notes, i això per mi té importància. No tot es fer de màquina de traduir, encotillat rigidament pel text original, encara que hi ha vegades que sí que és així. He publicat articles a algunes revistes, he col·laborat en treballs especialitzats, i fa més de vint anys, aprofitant unes vacances de Setmana Santa, vaig escriure una novel·leta d'espionatge, que al cap d'un any em va publicar una editorial poc coneguda, pagant-me un preu de misèria. Llegir-la ara em fa riure una mica, però sortosament la vaig signar amb pseudònim, i així la cosa queda en família com una simple anècdota.

Fa anys que pertanys al cos de redacció de la revista ALELLA. Què et va decidir a col·laborar-hi?

Per casualitat vaig conèixer al senyor Serra, fa molts anys, a La Molina, però aquell dia no vam pas parlar de revistes. Molt més tard, qui em va suggerir que col·laborés fou el meu

bon amic i parent Santiago Vendrell, que aleshores hi escrivia les "Reflexions d'un laic del postconcili". Vaig acceptar gustosament i, com sempre m'ha agradat fer d'observador de la vida quotidiana, vaig començar la secció titulada "L'home del carrer". Vaig fer amistat llavors amb en Salvador Artés, aquest allellenc incansable i ple de dinamisme, i em va donar unes valuoses lliçons de català l'amic Josep Maria Casals, al que per una altra casualitat havia conegut anys abans a Camprodon, i a Camprodon també hi havia trobat en Pepito Xicola. Ja veieu que la gent d'Allella corre molt pel món, amb una activitat gairebé missionera.

Què significa per a tu la nostra revista i quin futur li veus?

Tots sabeu que li tinc un afecte molt especial i que li dedico tantes estones com puc, a fi d'ajudar els meus companys del cos de redacció. Sé que aquesta revista és un esforç de molts anys i que representa el fruit d'una dedicació molt gran, per part de persones que he esmentat abans i de moltes altres que també hi han aportat la seva col·laboració. Jo crec que és un tros d'Allella, i que arreu on hi hagi una comunitat ha d'haver-hi un organ d'informació al servei de tothom. De cara el seu futur m'inquieta el fet de que el cos de redacció té una mitja d'edat força respectable, i m'agradaria que el vinguessin a reforçar i revitalitzar persones joves i plenes de bona voluntat. Sembla que en certa manera això es va produint gradualment i es van agafant contactes interessants, i això és molt esperançador. Si aquest rejuveniment dels redactors es converteix en realitat, no em fa cap temor el futur de la revista; Allella creix, la gent exigeix medis informatius encara que siguin locals, i tinc la impressió que la revista anirà agafant empena.

Què representa per a tu el poble d'Allella?

Us confessaré que m'ha obligat a una curiosa partició de la meva persona: mig barceloní i mig allellenc. No és cap situació traumatitzant, ni molt menys, però m'obliga a fer estranys repartiments de temps i a funcionar una mica com una llençadora, anant d'un cantó a l'altre. Veureu, jo soc molt barceloní; encara que sorollosa, massa gran, bastant bruta i més aviat indiferent. Àdhuc cruel, amb els seus habitants, Barcelona m'atrau poderosament, m'hi bellugo com el peix a l'aigua, hi tinc la meva feina, molts amics, encara que els vegi massa poc, molts racons plens de records. No és que jo sigui un home de vida social intensa; sóc molt de casa meva i si surto és gairebé sempre impulsat per qüestions de treball o per compromisos ineludibles, però ¿que voleu?, m'agrada sentir el bàtec de la ciutat, recórrer-la de punta a punta en metro o autubús, amb la cartera plena de papers, recollint o lliurant algun treball, i tafanejant una mica d'ací i d'allà. A més, visc a Sarrià, en un barri simpàtic, i això representa una certa distància del tumulte del cor de la ciutat, així com una atmòsfera una mica més respirable.

Allella és per a mi quelcom molt diferent. És un lloc tranquil gairebé sempre, assossegat, ple d'amics i de cares conegudes, un lloc evidentment molt més humà, amb un caliu molt més intens. Conserva encara, sortosament, uns voltants atractius i verds; hi ha bosc, vinyes i horts, pots anar en qüestió de minuts d'un cantó a l'altre... Són molts avantatges a l'hora, i fins i tot té el de que Barcelona és molt a prop, encara que aquest potser sigui relatiu. Diuen que hi ha homes que estan o han estat autènticament enamorats de dues dones alhora, potser per motivacions diferents; aquest fóra el meu cas amb Barcelona i Allella, i encara que sigui una situació una mica especial, no em desagrada del tot la solució de tenir un peu a cada lloc.

Com veus el futur del nostre poble?

He gosat abans profetitzar una mica quan m'heu preguntat el futur de la revista **ALELLA**. El futur d'Allella, el poble, ja és més difícil esbrinar-lo, doncs hi juguen molts factors. Hi vinc assiduament des de l'any 1949, i els canvis que s'hi han produït en tot aquest temps potser no eren massa previsibles fa quaranta anys. Allella té una vitalitat pròpia, ara molt intensa, i ha de seguir la marxa que imposi la seva posició geogràfica, econòmica, social, etc. Potser tot es veuria més clar si no tingués tan a prop aquesta immensa Barcelona. Recordo que fa uns quants anys els redactors de la revista ens varem permetre una petita facècia que es va titular més o menys "**Allella, any 2000**". hi descrivíem un poble on una línia de metro enllaçava els punts més estratègics, on hi havia un restaurant a cada canto-

nada, on cada matí sortia el diari ALELLA, on l'equip de futbol local jugava a primera divisió... Bé el metro no tardarà gaire en arribar a Badalona, una bona dotzena de restaurants funcionen avui al poble, ja tenim una biblioteca que ara s'instal·larà en un local molt més gran, hi ha un museu, les activitats esportives es multipliquen, i potser el que encara no es veu massa a la vora és això de convertir la nostra revista en diari, però els canvis es produeixen amb un ritme molt ràpid.

No puc evitar el pensar que, fa molts anys, viure a Sant Gervasi era viure a fora, que a Sarrià hi anava molta gent a estiuejar, i que Gràcia era una vila independent... No voldria que Alella, Tiana o Teià fossin un dia barris més o menys residencials de la metròpoli, ni que, com va dibuixar fa temps en Toni Bancells a la revista, es conservés com una curiositat arqueològica l'última vinya d'Alella, però les urpades del dit "progrés" són molt fortes, i caldrà que tothom es mentalitzi per, dins de les possibilitats, conservar verd el que és verd, una masia ben restaurada en lloc d'un gratacels, i un camí vorejat d'arbres en comptes d'un "cinturó de ronda".

Això, els joves heu de tenir-ho ben clar, perquè encara que no es pot anar endarrera i el temps crea noves necessitats col·lectives, a vosaltres us pertocarà aturar una futura allau desenfrenada, de les que després creen el caos en qualsevol lloc.

Vols afegir quelcom que no t'haguem preguntat?

Només una cosa. M'ha agradat que em fessiu aquesta entrevista i sobretot per una raó. Havent donat jo aquest pas, no crec que es puguin negar a ésser entrevistats dos homes molt més representatius d'Alella, dos amics als que tinc una gran estimació. Em refereixo a l'Eduard Serra i Güell i en Salvador Artés, que són dos testimonis vivents d'amor al poble d'Alella i que el coneixen a fons. Potser diran que, al fer jo aquesta manifestació, els jugo una mala passada, però jo també tinc el deure de buscar material per a la revista, i estic segur de que els dos poden omplir de manera molt interessant i profitosa unes quantes pàgines.

Vosaltres dos esteu fent una bona tasca amb les vostres entrevistes i aquesta col·laboració és el que, com he dit abans, necessita la revista. Per això em plau haver-vos facilitat el seguiment d'aquestes dues "pistes", i us demano que no les deixeu fins a veure aquests dos noms a les nostres planes, però com entrevistats

L'amic Esteve Riambau ens ha encarregat una tasca i no deixarem de fer-la. Li donem les gràcies per la seva col·laboració i el deixem amb les seves carpetes i els seus diccionaris. Poc després de sortir el sentim teclejar altra vegada.

